

Fotografujte mobilom kreatívne

Klasické spôsoby pre dva najdôležitejšie kreatívne postupy, teda nastavenie hĺbky ostrosti a dynamiky pohybu sa pri mobiloch využiť nedajú, ale hlavné obmedzenie fotoaparátov v smartfónoch – pevná clona – sa s trochou šikovnosti dá prekonať.

Technické možnosti

Fotoaparáty prístrojov strednej triedy, o vlnkových lodiach nehovoriac, majú integrované pomerne kvalitné fotoaparáty s objektívmi, ktorých svetelnosť je typicky $F\ 1/1.8 - F\ 1/2.0$, čo je lepšia hodnota ako pri setových objektívoch zrkadloviek. Čoraz častejšie je k dispozícii aj čiastočné či úplné manuálne ovládanie zaostrovania, ISO, prípadne vyváženia bielej farby. Pozor, nedokážete meniť hodnotu clony. Na rozdiel od zrkadloviek a kompaktoch žiadny zo súčasne dostupných smartfónov vrátane takzvaných vlnkových lodí neumožňuje meniť clonu objektívu fotoaparátu. Ak je v technických parametroch uvedená svetelnosť napríklad $F\ 1/1.8$, bude objektív zaclonený na túto hodnotu vždy, či v tmavej miestnosti, alebo za jasného slnečného svetla. Pre začiatočníkov dodávame, že clona definuje otvor, cez ktorý prechádza svetlo objektívom na snímací čip. Udáva sa buď ako zlomok v podobe $F\ 1/1.8$, alebo zjednodušene ako desatinné číslo z menovateľa predchádzajúceho výrazu, teda 1.8. Čím menšie je toto číslo, tým je otvor v objektíve väčší.

Aj v automatickom režime však máte k dispozícii pomerne široké možnosti, hlavne čo sa týka zaostrovania, aspoň na prvý pohľad sa to tak zdá. Ak označíte ťuknutím objekt, na ktorý má byť zaostrené, máte istotu, že ten bude na snímke ostrý, no neznamená to automaticky, že objekty na pozadí niekoľko metrov za či pred ním budú neostré.

Hĺbka ostrosti

Predovšetkým začiatočníci sú očarení možnosťami fotoaparátov v moderných mobilných telefónoch, hlavne v automatickom režime. Prístroj sa snaží, aby bolo všetko v zábere perfektne ostré. Problém nastane pri prezeraní takto zhotovených obrázkov. Často sú nudné a napriek snahe fotografa, aby zachytili a vyjadrili všetko, výsledkom je pravý opak.

Popri kompozícii je najdôležitejší kreatívny nástroj fotografa hĺbka ostrosti. Docielite tým zvýraznenie hlavného, zaostreného objektu, napríklad osoby, a jeho oddelenie od viac alebo menej rozmazaného pozadia. Takáto snímka navyše zdôrazňuje priestorovosť scény. Objektív moderných mobilov umožňujú automatické aj manuálne zaostrenie, takže môžete zaostriť na blízky objekt a vzdialené môžu (ale nemusia) byť rozmazané. Do hry totiž vstupuje aj hĺbka ostrosti, teda interval vzdialeností,

vale 2,9 – 3,1 metra, ale aj 1 meter – nekonečno. Mobily však neumožňujú nastaviť ani clonu, ani ohniskovú vzdialenosť objektívu.

Ďalší parameter zásadne ovplyvňujúci hĺbku ostrosti je vzdialenosť objektu, na ktorý máte zaostrené. A tento parameter je jediný, ktorý dokážete na mobiloch ovplyvniť, takže si ho preberieme podrobnejšie. Platí jednoduché pravidlo: čím je zaostrená vzdialenosť väčšia, tým väčšia je aj hĺbka ostrosti. Preto pri fotografovaní predmetov z veľmi krátkych vzdialeností, napríklad kvetov pri makrofotografii, je hĺbka ostrosti veľmi malá. Naopak, ak zaostříte na vzdialenejší objekt, napríklad budovu, ostré budú aj budovy nachádzajúce sa za ňou. Preto ak chcete odfoťiť nejaký detail, napríklad

v ktorom budú všetky objekty vykreslené ostro. Pri zrkadlovkách a kompaktoch dokážete hĺbku ostrosti meniť nastavením clony, prípadne ohniskovej vzdialenosti objektívu. Ak na týchto prístrojoch zaostříte napríklad na vzdialenosť tri metre, môžete dosiahnuť hĺbku ostrosti v inter-

» Zaostrenie na kvet v popredí

» Zaostrenie na jazierko v pozadí

» Zaostrenie na kvet v popredí v špeciálnom režime zaostrovania

ozdobu na plote paláca, ktorá má byť ostrá a palác v pozadí rozmazaný, priblížite sa čo najbližšie k detailu, ktorý má byť ostrý, a zaostríte naň buď ťuknutím na displej, alebo v režime manuálneho zaoostrovania. Niektoré fotoaparáty majú špeciálne režimy zaoostrovania, ktoré dokážu zvýrazniť objekty v popredí od neostrého pozadia, pričom na rozostrenie pozadia používajú softvérové algoritmy. To isté môžete urobiť pri editovaní fotiek. Niektoré aplikácie umožňujú označiť objekt, ktorý má zostať ostrý, kurzorom v tvare slučky a zvyšok obrázka sa softvérovo rozostří.

Teraz si už začínate uvedomovať význam externých objektívov s integrovanými snímačmi, ktoré sa dodávajú ako príslušenstvo k smartfónu a komunikujú s ním cez bluetooth. Tieto prístroje umožňujú nastaviť clonu aj ohniskovú vzdialenosť, takže hĺbku ostrosti máte plne pod kontrolou.

Vyjadrenie pohybu

Na rozdiel od clony na fotoaparátach mobilov môžete ovplyvniť expozičný čas. Buď priamo tak, že v manuálnom režime nastavíte konkrétnu hodnotu, alebo nepriamo voľbou niektorého z takzvaných kreatívnych režimov. Rýchlosť uzávierky sa udáva v zlomkoch sekúnd. Čím je väčší menovateľ, tým kratšia je expozičná doba. Ak je expozičná doba dlhá, fotografie budú rozmazané vplyvom otrasov pri držaní v ruke. Limitná hodnota je 1/60 – 1/30

s. Riešením je statív alebo umiestnenie mobilu na podložku.

Expozičnú dobu však môžete s výhodou využiť ako kreatívny prvok na zvýraznenie alebo, naopak, na zmrazenie pohybu. Ak fotografujete vodopád, pri dlhšom expozičnom čase bude prúd vody rozmazaný a toto rozmazanie v kontraste s ostrým okolím vyjadruje dynamiku, v tomto prípade pohyb vody. Ak nastavíte kratku expozičnú dobu 1/250 s, prípadne kratšiu, na obrázku bude pohyb vody zastavený, akoby zmrazený v čase, a budete vnímať jednotlivé kvapky. Takto môžete pomocou expozičného času 1/500 – 1/1000 s odfoťiť ostro hoci lyžiara alebo pretekárske auto. No pri pohľade na takto zhotovenú snímku pretekárskeho auta nebude ľahké rozlíšiť, či auto stojí alebo sa pohybuje. Pri nižších expozičných časoch by zasa auto bolo rozmazané. Vaším zámerom bude odfoťiť auto tak, aby bolo ostré, a dynamiku pohybu bude vyjadrovať správnym spôsobom rozmazané pozadie. Tento efekt dosiahnete pomerne jednoducho. Nastavte kratšiu expozičnú dobu, napríklad 1/30 s, a počas expozície sledujte pohybujúci sa objekt tak, aby bol v hľadáčku na jednom mieste.

Pri mobilných telefónoch je tu jeden problém, o ktorom sme sa už zmienili, a to pevná clona. Ak na zrkadlovke v režime priority času nastavíte za jasného slnečného počasia expozičný čas na 1/30 s, aj pri najnižšej hodnote ISO 100 sa musí objektív riadne zaostriť, napríklad

na F 1/16. A to pri mobile nie je možné, snímka by bola beznádejne preexponovaná. Takže mobilom dokážete pretekárske autá na rozmazanom pozadí fotografovať jedine podvečer, prípadne si musíte zaobstarať takzvaný sivý filter, ktorý verne prenáša farby, no zníži intenzitu svetla, a pridržať ho pred objektívom mobilu.

Najdôležitejšie nakoniec

Dosiaľ prezentované fakty boli viac technického rázu, ktoré sa dokáže naučiť každý. No najdôležitejšia ingrediencia dobrej fotografie je nadanie. Talent vybrať správny okamih a zvoliť najpôsobivejšiu kompozíciu. Aj v tomto prípade môžeme poradiť, no len čo sa týka základného pravidla kompozície. Neumiestňujte hlavný motív do stredu záberu. Najvhodnejšie miesta sú definované pravidlom zlatého rezu alebo jeho zjednodušeným variantom – pravidlom tretín. V učebniciach fotografovania je definované takto: Rozdeľte si obraz vodorovne aj zvisle pomyselnou mriežkou na tri tretiny. Hlavný motív umiestnite do niektorého zo štyroch priesečníkov alebo do jeho blízkosti. Väčšina telefónov vám to vie uľahčiť. Stačí v nastaveniach fotoaparátu aktivovať zobrazenie mriežky, najlepšie s rozmermi 3 × 3 polia. Zčítačovník dodržiavaním pravidla tretín nič nepokazí, po nadobudnutí skúseností toto pravidlo môžete porušovať a aj takto vyjadriť kreatívny zámer.

» LUBOSLAV LACKO

VOLNE